

CİLT 10, SAYI 7, TEMMUZ 1982

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüş

GÖRÜŞ (AYLIK YAYIN) TEMMUZ 1982

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

Sahibi ve Sorumlu Neşriyat Müdürü :

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı Ali Koçman

Yazı İşleri Müdürü :

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
Genel Sekreteri Ertuğrul İhsan Özol

Adres : Cumhuriyet Cad. Dörtler Ap. 18/1
Elmadag - İstanbul

Telefon : 46 24 12

Görüş'teki yazılar, kaynak olarak, TÜSiAD -
GÖRÜŞ'ün belirtilmesi koşuluyla izinsiz kul-
lanılabilir.

Basıldığı Yer : **İLERİ MATBAACILIK**
basım & yayın koll.şti.

TEL: 22 25 77 - 27 36 00

BU SAYIDA

Avrupada Ulusal Piyasalardaki Son Gelişmeler	4
Halka Göre Şirket Kârları	7
Uluslararası Ticarete Hangi Paralar Kullanılıyor ?	9
Bulgaristan'da KİT Reformu	11
Geri Kalmış İller için Teşvik Tedbirleri	13
Robotların Olumsuz Yönleri	15
İstanbul, Kurumlar Vergisinin Yüzde 60'ını Ödüyor	17
Canlı Hayvan ve Et İhracatımız	18
KİT Finansmanında Devlet Yatırım Bankasının Rolü	20
Japonya'da Başarılı Olmanın Yolu	23
Turizm Kredileri	25
Konaklama Tesislerimiz	27
Kore, Ekonomiye Canlandırmak için Yatırım ve Tüketim Teşviklerine Gidiyor	31

AVRUPA'DA ULUSAL PİYASALARDAKI SON GELİŞMELER

Business Europe tarafından yapılan bir araştır-
mada, Avrupa'nın 18 ülkesinde piyasa büyük-
lüğü ve gelişimi ile ilgili çeşitli bilgiler elde
edilmiştir.

Araştırma kapsamındaki ülkelerin pazarlarının
durumunu karşılaştırabilmek için üç indeks ge-
liştirilmiş :

1) — Piyasa büyüklüğü : Bu indeks ile toplam
Batı Avrupa pazarı içinde, söz konusu ülkenin
pazar büyüklüğü belirtiliyor. Bu kolondaki rak-
amlar GSYİH, özel tüketim, otomobil, televiz-
yon ve telefon sayısı, elektrik ve çimento tü-
ketimi, çelik tüketimi ve nüfustan oluşan 9
belli başlı göstergeye dayanılarak hazırlanmış.

2) — Piyasa yoğunluğu : Bu indeks, piyasanın
zenginliğini, bir başka deyişle, toplam alım gü-
cünü göstermektedir. Burada Avrupa ortalama-
sı 1.0 olarak kabul edilmiş ve diğer ülkelerin
durumu buna göre belirlenmiştir. Her ülke için
bulunan değerler, kişi başına tüketim ve sahip-
lik seviyesi ile toplam özel harcamalar ve özel
otomobil sayısına dayanılarak hesaplanmıştır.

3) — Piyasanın gelişmesi : Bu indeks de, yu-
karıda belirtilen ve son 5 yıl içinde 9 belli başlı
göstergedeki gelişmelerin bir ortalamasıdır.

İNDEKSLER

	Piyasa Büyüküğü (%)	Piyasa Yoğunluğu	Piyasanın Gelişmesi (%)
Belçika-Lüksemburg	3.0	1.21	16
Danimarka	1.5	1.18	13
Fransa	15.9	1.24	24
Almanya	19.9	1.35	19
Yunanistan	2.0	0.76	41
İrlanda	0.6	0.72	27
İtalya	14.4	1.01	22
Hollanda	3.9	1.10	14
İngiltere	14.3	1.01	3
AET-Toplam	75.6	1.14	15
Avusturya	2.1	1.12	19
Finlandiya	1.4	1.15	14
İzlanda	0.1	1.57	14
Norveç	1.6	1.54	13
Portekiz	1.4	0.44	37
İspanya	8.2	0.83	23
İsveç	3.1	1.50	6
İsviçre	2.3	1.53	17
Türkiye	4.2	0.19	43
AET dışı ülkeler- Toplam	24.3	0.70	19
Avrupa-Toplam	100.0	1.00	16

İlk defa İtalya'nın piyasa büyüklüğü, % 14.4 ile İngiltere'yi (% 14.3) geçmiştir. Almanya ise 18 ülke içinde, en büyük piyasaya sahip olan ülke (% 19.9). Piyasa büyüklüğü en az olan ülkeler, İzlanda, İrlanda, Finlandiya ve Portekiz'dir. Türkiye ise % 4.2 ile, piyasa büyüklüğü yönünden 5. sırada bulunuyor.

AET ülkelerinin piyasa yoğunluğu, geçen senekinden pek farklı değildir (1.14). En yoğun ülkeler İzlanda (1.57), Norveç (1.54) ve İsviçre'dir (1.53). Türkiye ise, 18 ülke arasında, en az yoğun olanıdır. (0.19).

Ele alınan devrede, AET ülkeleri içinde en hızlı gelişmeyi, Yunanistan göstermiştir (% 41). Bunu İrlanda (% 27) ile takip etmiştir. AET dışı ülkeler ve tüm 18 ülke içinde ise, en hızlı piyasa gelişmesi gösteren ülke % 43 ile Türkiye olmuştur.

Araştırmada, GSYİH, özel tüketim, çelik tüketimi, çimento ve elektrik üretimi ve nüfus ile ilgili değerler 1980, otomobil, televizyon ve telefon sayısı ile ilgili değerler ise, 1981 verilerine dayanmaktadır.

Kaynak : Business Europe

HALKA GÖRE ŞİRKET KÂRLARI

İş adamlarının, halka iş dünyasının gerçeklerini yeterince açıklayamadıkları, bunun sonucu olarak, genellikle sokaktaki adamın, şirketlerin aşırı kârlar yaptıklarını zannettiği, ITT tarafından Avrupa'da yapılan bir araştırma ile ortaya çıkmıştır. Bu konuda, yöneticiler dahil olmak üzere, profesyonel meslek sahiplerinin dahi, yanlış fikirlere sahip oldukları anlaşılmıştır. Fransa, İtalya, Batı Almanya, İspanya ve İngiltere'den araştırma kapsamına alınan biner kişiye belli mallarda (Stereo teyp, bir file dolusu gıda maddesi ve petrol) satış fiyatının yüzde kaçının vergi sonrası net kâr olduğu soruldu. Teyp satışlarında net kâr marjı % 5 dolayında iken, İngiltere'de halk arasında yaygın görüş, bu marjın % 38 dolayında olduğudur. Bu tahmin yaşa veya mesleğe göre pek değişmiyor. Ancak, profesyonel meslek sahipleri ve yönetici grubun tahmini % 33 dolayında. Soru yöneltilenlerin beşte biri, bu konuda bir fikir sahibi olmadıklarını belirttiler.

Tahminler, ülkeden ülkeye farklılık gösteriyor. Örneğin, tahmin edilen kâr marjı, Fransa'da

% 32, Batı Almanya'da % 33, İspanya'da % 37 ve İtalya'da % 42. Gıda endüstrisinde, elde edilen net kârın miktarı hakkında da, gerçek dışı fikirler hakim. Gıda endüstrisinde, kâr oranı % 5'in altında iken, bu oranı Almanlar % 21, İngilizler % 27 ve Fransızlar % 29 olduğunu zannediyorlar.

Bu araştırma ile, elde edilen en önemli sonuç, halkın iş dünyasının gerçeklerini kesinlikle bilmediğidir. Araştırmanın sonuçlarına inanmayan iş adamları, ekonomik gerçekleri topluma yeterince açıklayamadıklarını kabul etmeleri gerektiğini, aksi takdirde, bu yanlış saplantıların doğuracağı ek zorlukları da hiç bir zaman anlayamayacaklarını belirtmişlerdir. Gerçek dışı görüşlere sahip bir toplumun, yeni yatırımlara, kemer sıkma politikalarına ve işçi çıkarmalara karşı, anlayışlı olması beklenemez. İş adamları, daha fazla yatırım için, kâr yapmak gerektiği gerçeğini de halkın henüz pek bilmediğini açıklıyorlar.

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak, endüstriyi halkla iletişim yollarını geliştirmek için çalışmalar yapmaya çağıran İTT, bu yolda ilk adımı kendisi atmış ve yayınladığı gazeteler yoluyla, iş hayatının gerçekleri hakkında, bilgi veren bir kampanya başlatmıştır.

Kaynak : Financial Times.

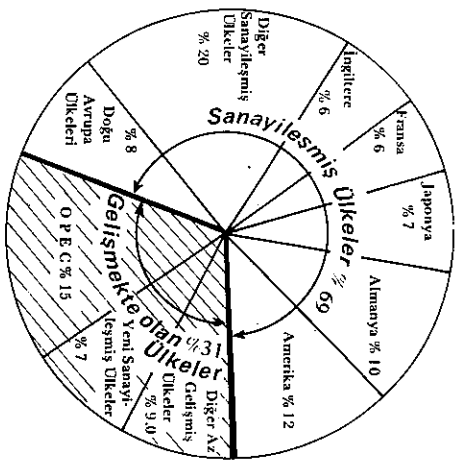

ULUSLARARASI TİCARETTE HANGİ PARALAR KULLANILIYOR ?

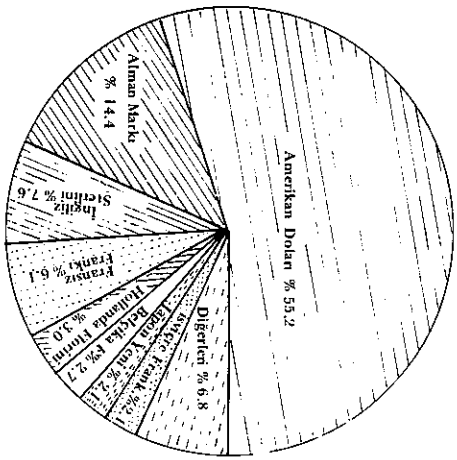
1979 yılı verilerine göre, dünya ticaretinde % 55.2 oranında Amerikan Doları, % 14.4 oranında Batı Alman Markı, % 7.6 oranında İngiliz Sterlini, % 6.1 oranında Fransız Frankı kullanılıyor. Diğer ülke paraları % 3 ve daha az oranlarda dünya ticaretinde yer alıyorlar. İngiltere ve Fransa paralarının kullanılma oranları, dünya ihracatı içinde, bu ülkelerin paylarına göre teşekkül etmesine karşılık, Dolar başta olmak üzere, Batı Alman Markı uluslararası bir rezerv para olma yolunda önemli bir mesafe almış bulunuyor. ABD'nin dünya ihracatındaki payı % 12, Batı Almanya'nın payı ise % 10'dan ibarettir. OPEC dünya ticaretinde % 15 oranında payı olduğu halde, ticarete kullanılma oranı % 6'dan aşağıdır.

Bir ülke parasının, uluslararası ticarete kullanılması, o ülkeye çeşitli avantajlar sağlamaktadır. Özetle, o ülke emisyon sırasında faizsiz bir kredi elde etmiş oluyor, bilâhare parayı tutan bankalar, işlemler sırasında çeşitli komisyonlar sağlarlar. Uluslararası tedavülde bulunan ülke paraları, ülke ihracatının kolayca yapılmasını teşvik ederler. Buna karşılık, bu paralar, ülkeye spekülâtif bir dönüş yaparlarsa veya diğer paralara transfer edilirse ülkenin tediyeye muvazenesini beklenmedik bir biçimde bozabilirler.

1980 YILI DÜNYA İHRACATININ
DAĞILIMI

ÜLSLAR ARASI TİCARETTE ÜLSAL
PARALARIN KULLANIM ORANLARI

BULGARİSTAN'DA KİT REFORMU

Sofya'nın 1979'da kabule başlayıp, 1980'de devam ettirdiği yeni ekonomik prensipler, batı ülkelerinin bu ülkeyle olan ticari ilişkilerini arttıracığa benzemektedir.

Yeni kararlar, teşebbüslere daha fazla serbestlik tanımakta, rekâbet ve kârlılığa artan bir önem verilmektedir. Yapılan reform, Macaristan KİT reformu ile aynı yönde olmamakla beraber, onun kadar piyasa ekonomisine dönük değildir. Bulgar ekonomisini düzeltmek için, batı tekniği ve teknolojisinin önemi vurgulanmıştır. Batı girişimcileri, daha kolay olarak Bulgar yatırımlarına açılmaktadır. Yatırım fonları, bundan böyle uluslararası ölçülere göre, en kârlı sahalara verilecek, bu ölçülere uymayan projeler terkedilecektir.

1981-1985 döneminde Bulgaristan 37 milyar Leva (Leva=1.16\$) yatırım yapacaktır. Bu yatı-

rımın çoğunluğu, yine COMECON'dan satın almalara gidebilir (halen % 75-80). Ancak, Bulgaristan 1981'den batıdan 1.82 milyar ithalât yapmıştır. Bu reform plânına göre, üretim ünitelerinin Bakanlıklarla idarî bağılılıkları koparılmış, yönetim ve üretim konusunda serbest bırakılmışlardır.

Bakanlıklar, sadece sektörlerin genel gelişmesi ve plânın uygulanmasından sorumlu olacaklar, teşebbüslerin iç yönetimine karışmayacaklardır. KİT fiyatları, piyasa fiyatını aksettirecek ve verilen sübvansiyonlar kaldırılacaktır.

Merkezî plana karşılık, teşebbüslerden karşı plân istenmiştir. Teşebbüslerin kazançlarının bir kısmı, döviz dahil, kendi tasarruflarına bırakılacaktır.

KİT ücretleriyle, KİT üretim hedefleri arasında bir bağ kurulmuştur. Örneğin, aynı iş daha az personelle yapılabilirse, çalışanlara hemen zam yapılabilecektir.

Kaynak : B.E.E. Mart 1982

GERİ KALMIŞ İLLER İÇİN TEŞVİK TEDBİRLERİ

Gerek gelişmiş ve gerekse gelişen ülkelerde, bazı illerin ekonomik gelişmede, diğerlerini bir hayli geride bıraktığı görülmekte ve nüfus göçlerini önlemek için, geride kalan illere sanayiye çekmek üzere çeşitli teşvik tedbirleri uygulanmaktadır. Bu tedbirler, yerine göre girdiler, üretim ve kârlarla ilgili vergi bağışıklıkları olabileceği gibi, teknik yardım, kredi kolaylığı, farklı yabancı sermaye olanakları, ithal kolaylıkları, vs. de olabiliyor.

En yaygın tedbir, bu illere ait sanayi girdilerinden daha az vergi alınmasıdır. Bu tedbir, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 50'ye yakın ülkede uygulanmaktadır. Girdilerle ilgili teşvikler, yatırım ve amortisman kolaylıkları, araştırma ve personel yetiştirme yardımları, ücret vergilerinin alınmaması şeklinde olabiliyor. Üre-

timle ilgili teşvikler ise, üretimin dolaylı vergilerden ve gelir vergisinden muaf tutulması şeklinde uygulanıyor.

Gider teşvikleri ise, geri illerde yapılan her türlü giderlerin daha az vergi ile uygulanmasıdır. Üretim teşviklerine nazaran, bu usulde sonuç alma daha süratlidir. Zira, gider teşviki şirketlerin likiditesini hemen etkiler, vergide ise, ödemenin yapılacağı anda etki hissedilir.

Faiz hadlerinin subvansiyonu da, genellikle uygulanan bir usuldür. IBRD tarafından yapılan incelemelere göre, gelişen ülkelerde bu yollarla istihdamın % 9.5, yatırımların % 17.5 artırılması mümkün olmaktadır.

Teşvik tedbirleri, serbest bölgede kârlardan vergi alınmaması, sanayi bölgelerinde, alt yapının subvansiyonla yapılması, farklı su ve elektrik tarifeleri uygulanması, yapabilirlik çalışmalarının Kamuca üstlenilmesi, ticarî ve sınaî şirketlerin devlet tarafından kurularak, daha sonra özel sektöre devredilmesi gibi çok çeşitli şekillerde olabiliyor.

ROBOTLARIN OLUMSUZ YÖNLERİ

Japonların, üretimi mekanize hale getirmeleri verimi artırırken, hızlı robotlaşma ciddi problemler yaratmaya başlamıştır. Bugün Japonya'da toplam 70.000 endüstriyel robot (dünya toplamının yaklaşık % 70'i) çalışmaktadır. 1980 senesinde şirketler, robotlaşma için 3 milyar Dolarlık yatırım yapmışlar, bu miktarın 1983'te 12 kat artacağı tahmin edilmektedir. Robotların yaptığı üretim, 1981'de 100 milyar Yen'i geçmiştir. 1985'te bunun 300-500 milyar Yen'e ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Robotların % 80'i imalâtçı tarafından önceden programlanıyor, pis ve tehlikeli işler için kullanılıyor. 1990'a kadar endüstriyel robotların % 80'inin makina ve ölçü aletlerinin montajında kullanılacağı tahmin ediliyor.

Otomasyonun, üretimin artmasına ve hünarlı işçilerin daha iyi kullanılmasına büyük katkısı olduğu bir gerçek. Ancak, otomasyon da beraberinde çeşitli sorunlar getiriyor. Çok gelişmiş robotların kullanımı, vasıfsız işçilerin işten çıkarılmasına neden oluyor. Japonya'da robot kullanımının artması sonucu, 1985'te toplam çalışmakta olan işgücünün 200.000 veya 500.000 kişi azalacağı tahmin ediliyor.

Bazı işçiler, yeniden eğitimden geçirilip, daha

fazla vasıf isteyen işlere aktarılıyorsa da, işsizliğin gün geçtikçe artacağı ve şirketlerin artık iş güvencesi veremeyecekleri belirtiliyor. Japon işçi sendikaları, bu sene toplu iş görüşmelerinde robot sayısının artmasının, iş güvencesi ve istihdam üzerindeki olumsuz etkilerinin de görüleceğini bildiriyorlar.

Bu nedenle, özellikle devamlı istihdamın geçerli olduğu ufak şirketlerde robotların artması, Japonların uluslararası alanda ve üretimi artırmada elde ettikleri başarının esas nedeni olan, uyumlu işçi-işveren ilişkilerinin bozulmasına neden olabilir.

Robotlara dayalı teknolojinin ihracı ise, Avrupa ve Amerika'da işsizlik problemlerini artırabilir. Japon hükümeti, otomasyonun yurt içi iş gücüne ve Japonya'nın ticaret ortaklarına yapacağı muhtemel etkileri incelemek amacı ile, Endüstriyel Robot Araştırma Komitesi kurmuştur.

Otomasyonun artmasının diğer bir sonucu, Japonya'nın Asya/Pasifik bölgesindeki yatırımlarının azalmasıdır. Bu bölgelerde, işçilik ve arazi maliyeti arttığı için, şirketler Japonya'da otomasyonun yüksek olduğu şirketlere yatırım yapmayı tercih ediyorlar. Otomasyon ile, yüksek verim ve yüksek kâr elde edildiğinden, şirketler yatırım masraflarını daha süratle geri alabiliyorlar.

Kaynak : Business International.

İSTANBUL, KURUMLAR VERGİSİNİN % 60'İNİ ÖDÜYOR....

İstanbul ilinde kurumlar vergisi mükellefleri sayısında 1982 de geçen yıla oranla 2,787 adetlik bir artış görülmektedir. Bu artış, geçen yıla göre % 23 dolayındadır. 1981 yılında İstanbul'da beyan edilen Kurumlar Vergisine tabi gelir bir önceki yıla oranla, 40 milyarlık bir artış göstermiş olup artış oranı % 31.75'dir. Beyan edilen Kurumlar Vergisi matrahı üzerinden, hesaplanan vergi ise geçen yıla oranla % 31.93 artış göstererek, 84 milyar TL.'ya ulaşmıştır. Ödenen kurumlar vergisinin bu yıl ödeme taksitleri 2'den 3 taksite çıkarılmış bulunmaktadır. Tahsil edilen kurumlar vergisi 21 milyar TL'sına ulaşmıştır. Diğer kalan iki taksit ise, Ağustos ve Aralık aylarında ödenecektir. İstanbul'un bu yıl kurumlar vergi açısından katkısı % 60'in üzerine çıkmış bulunmaktadır. 1981 yılında ilimizde, 9 şirketin 1 milyar TL'sinin üstünde vergi ödediği anlaşılmıştır.

(Milyar TL)

	Alınan Beyanname adedi	Hesaplanan		
		Matrah	Vergi	Tahsilat
1980	11.994	128.7	64.1	20.4
1981	14.781	169.6	84.5	21.6
Fark	2.787	40.9	20.4	1.2
Artış	%23	%31.75	%31.93	% 5.88

Kaynak : İstanbul Defterdarlığı

CANLI HAYVAN VE ET İHRACATIMIZ....

Ülkemizin ihraç potansiyeli en yüksek olan sektörlerden biri de hayvancılıktır. Özellikle son iki yıldır artışını sürdüren canlı hayvan ve et ihracatımız 1981 yılında bir önceki yıla oranla değer olarak % 169.4'lük bir artışla 322 milyon Dolara ulaşmıştır. Bu tutar genel ihracat gelirimizin % 6.85'ini oluşturmaktadır. Bu oran 1980 yılında sırasıyla 119.5 milyon Dolar ve % 4.11'di.

Bu sektördeki ihracat artışı özellikle canlı hayvan ve taze etlerde görülmektedir. Taze et ihracatımız 1981 yılında bir önceki yıla oranla değer olarak % 337.3'lük bir artışla 87.3 milyon Dolara, miktar olarak (ton) ise %296.7'lik bir artışla 31.178 tona yükselmiştir.

Koyun-keçi cinsi canlı hayvan ihracatımız ise; değer olarak 1981'de % 116.8'lik bir artışla 211.7 milyon dolara yükselmiştir. Bu alandaki ihracat gelirinin % 65'ini kapsamaktadır.

Bu sektördeki ihracatın bilhassa Orta Doğu ve Afrika ülkelerinin geniş taleplerine yöneltilmesiyle büyük ölçüde ihracat geliri artışı beklenebilir.

CANLI HAYVAN VE ET İHRACATIMIZ

Gruplar	Birim	1 9 8 0		1 9 8 1		% Değişimi	
		Miktar	Bin Dolar	Miktar	Bin Dolar	Miktar	Değer
Siğir cinsi canlı hay.	ton	—	—	11.157	19.747	—	—
Koyun, keçi canlı hay.	ton	42.646	97.685	88.309	211.797	+ 107.1	+ 116.8
Canlı kümes hayvanları	ton	30	289	40	407	+ 31.3	+ 40.6
Canlı atlar, merkep, katır	ton	—	119	—	409	—	+ 242.8
Diğer canlı hayvanlar	ton	434	774	438	915	+ 1.0	+ 18.3
Taze etler	ton	7.859	19.977	31.178	87.330	+ 296.7	+ 337.2
Diğer etler	ton	162	672	350	1.340	+ 115.9	+ 99.5
TO P L A M	ton	51.131	119.516	131.473	321.945	+ 157.1	+ 169.4

Kaynak : Ticaret Bakanlığı-TÜSIAD

KİT FİNANSMANINDA DEVLET YATIRIM BANKASININ ROLÜ

Devlet Yatırım Bankası, KİT'lere ait Yatırım Projelerinin değerlendirilmesi ve Finansmanına karar verilen projelerin başlangıcından, tamamlanmasına kadar olan gelişmelerin izlenmesi amacıyla kurulmuş uzman bir bankadır.

Kamu İktisadi Teşebbüslerinin kredi isteği ile DYB'na gönderilen yatırım projeleri ekonomik, teknik ve finansal açıdan değerlendirmekte ve uygun bulunduğu takdirde bankaca kredi tahsisi yapılmaktadır.

1981 yılında Devlet Yatırım Bankası'na, finansmanı kabul edilen Kamu İktisadi Teşebbüslerinin proje sayısı 72 ve toplam yatırım tutarları 990 milyar 388 milyon TL'dir. Devlet Yatırım Bankası bu toplamın 52 milyar TL'lik kısmını 1981 yılında finanse etmiştir. DYB'nca bu projelere verilecek toplam kredi tutarı ise, 180.8 milyar TL'dir. 1981 yılı program ödeneğinin yıl sonu itibarıyla % 46.6'sı gerçekleşerek ödenmiştir. 1981 yılında ödenen kredi tutarının % 55'ini oluşturan 28.7 milyar lira İmalat Sanayine % 24'ü olan 12.3 milyar lirası Enerji Sektörü yatırımlarına, % 18'i olan 9.4 milyar lirası da

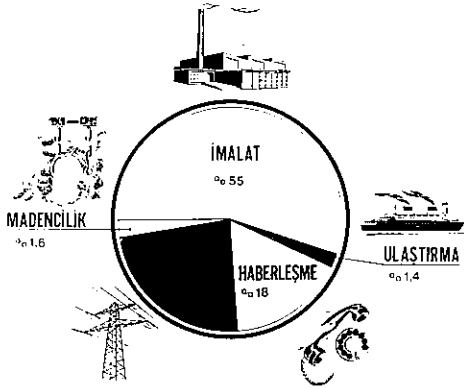
Haberleşme Sektörü yatırımlarına verilmiştir. Ödenen yatırım kredilerinin en az olduğu Sektörler ise % 1.6'sı olan 831 milyon lira ile Madencilik Sektörü ve % 1.4'ünü oluşturan 732 milyon lira ile Ulaştırma Sektörü projelerine verilmiştir.

Banka kredilerinden en büyük payı alan İmalât Sektörüne ayrılan kredilerin % 43.3'ünü Ara malları alt sektörüne (22,6 milyar), % 11'i ise Tüketim Malları Alt Sektörü (5,7 milyar lira) verilmiştir. En düşük kredi payı ise % 0.7 ile Yatırım Malları Sektörü (388 milyon lira ile) yatırımlarına ödenmiştir.

Ara malları üreten sektörde ise en büyük yatırım kredileri Demir-Çelik ve Petro-Kimya alt sektöründe yoğunlaşmıştır.

1981 YILINDA ODENEN DYB YATIRIM KREDİLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI
(Milyon TL)

SEKTÖRLER	Proje Sayısı	Toplam Yatırım Tutarı	Toplam DYB Kredisi	1981 Yılı Program Önceliği	1981'de DYB'na Ödenen Kredi	1981 Yılı DYB Kredilerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%)	1981 Yılı DYB Kredilerinin Alt Sektörlere Göre Dağılımı (%)
MADENCİLİK	9	123.871	5.164	2.165	831	1,6	100,0
İMALAT	55	523.905	80.102	64.086	28.737	55,0	100,0
TÜKETİM MALLARI	16	53.270	16.268	9.631	5.737	11,0	20,0
Dokuma ve Giyim	3	2.150	268	633	822	1,6	2,8
Gıda	13	51.120	16.000	8.998	4.915	9,4	17,2
ARA MALLARI	37	453.875	61.476	53.755	22.612	43,3	78,7
Çimento	1	18.679	1.025	2.591	577	1,1	2,0
Kağıt	6	28.778	5.113	1.941	1.999	3,8	7,0
Demir-Çelik	5	115.245	18.982	12.953	5.873	11,3	20,4
Plastik İşleme	2	2.343	577	569	73	0,1	0,3
Deri - Kumaş	6	2.934	361	127	296	0,6	1,0
Çimento	5	23.847	6.274	6.832	1.793	3,4	6,2
Kimya	5	23.195	4.672	3.589	1.904	3,7	6,6
Orman Ürünleri	2	1.805	491	585	148	0,3	0,5
Petrol- Kimya	1	165.993	18.000	17.856	8.728	16,7	30,4
Piyasılı Kİİ ve Çim. Gar.	2	1.590	431	612	301	0,5	1,1
Petrol Ürünleri	1	35.377	4.000	3.600	461	0,9	1,6
LUSİA	1	34.089	1.550	1.500	459	0,9	1,6
YATIRIM MALLARI	2	16.760	2.358	700	388	0,7	1,3
Elektrik Makina	2	16.760	2.358	700	388	0,7	1,4
ULAŞTIRMA	2	9.335	2.350	1.260	732	1,4	100,0
Denizyolları	2	9.335	2.350	1.260	732	1,4	100,0
HABERLEŞME	1	175.999	60.000	15.200	9.443	18,0	100,0
ENERJİ	5	157.278	33.198	29.165	12.391	24,0	100,0
TOPLAM	72	990.388	180.814	111.876	52.134	100,0	

JAPONYA'DA BAŞARILI OLMANIN YOLU

Japonya'da bir Amerikan sigorta şirketinin deneyimi, yeni bir sigorta konusunun pazarlama stratejisi, yerel ihtiyaçlara uydurulmak suretiyle, nasıl süratle geliştirilebileceğini göstermiştir. 7 senede bu şirket, Japonya'da aynı konuda çalışanlar içinde, en başarılılardan biri durumuna gelmiştir.

1955'te kurulan bu şirket, kanser sigortasında uzmandır. Şirket toplam 2.1 milyon adet poliçe satmış ve sigorta geliri 1980 mali yılında 42 milyar Japon Yen'i olmuştur. Şirket bu şekilde, Japonya'da çalışan 24 hayat sigortası şirketi içinde 18.ci pozisyona gelmiştir.

Bu şirketi Japonya'ya çeken, ülkedeki sigorta pazarının geleceği olmuştur. Ülkedeki sigorta mukavelelerinin toplam değeri, Amerika ve Avrupa'dakilerin iki mislidir. Japonya'da ailelerin % 90'ında hayat sigortası vardır (Kaza sigortası hariç).

Başarının diğer nedenleri ise, şöylece özetlenebilir.

- Kanser sigorta poliçesi, tatmin edilmemiş bir ihtiyaca cevap vermektedir. Japonların çoğu kanseri en ciddi ve pahalı bir hastalık olarak görmektedir. Ülkede hastalıktan ölüm, ölüm sebepleri arasında başı çekmektedir. Uzun ve masraflı hastahane tedavisi gerektirmektedir.
- Şirket, başlangıçta güçlü bir satış şebekesi oluşturmuştur. Gazete yayınları aracılığıyla, şirketin yeni sigorta programı, açıklıkla halka duyurulmuştur.

Ev kadınlarının, kapı kapı dolaşması şeklinde çalışan yerli sigorta şirketlerinden farklı, bu şirket acentalarını görevlendirmiştir. Bu acentalar, grup poliçelerini direkt olarak, şirketlere ve çalışanlarına satmaktadır. Poliçe bordrosundan ödeme plân çerçevesinde tahsil edilmektedir.

Diğer bir aktif pazarlama programı, bankalar yoluyla gerçekleşmektedir. Buna göre, bankalarda toplanan faizlerden, senelik prim kesilmekte ve şirkete transfer edilmektedir. Ülke çapında 233 banka bu sistemle çalışmakta ve 290.000 poliçe sahibine hizmet etmektedir.

Kaynak : Business Asie

TURİZM KREDİLERİ....

T.C. Turizm Bankası, 1972 yılından beri ülkemizde Turizm Yatırımlarını destekleyen bir finansman kuruluşudur. Özellikle 1973 yılından itibaren artan kredi tahsisleriyle bu sektörün kredi ihtiyacı karşılanmaya çalışılmaktadır.

1977-1981 döneminde toplam 4,5 milyar TL. kredi tahsisi yapılmış bu tutarın ancak % 46.9'u olan 2.1 milyar TL.'si kredi ödemelerine dönüşmüştür.

Kredi tahsislerinin, özellikle 1978-79 yıllarında oldukça azaldığı, 1980-81 yıllarında ise, büyük ölçüde arttığı gözlenmektedir.

T.C. TURİZM BANKASI KREDİ TAHSİSLERİ (1) VE ÖDEMELERİ (1977-1981)

(Bin TL.)

Yıllar	Kredi		Kredi	
	Tahsisleri	% artış	Ödemeleri	% artış
1977	612.094	110.9	232.100	32.0
1978	333.610	-45.5	269.200	16.0
1979	185.305	-44.4	227.600	-15.5
1980	1.097.820	492.4	425.599	86.9
1981	2.289.480	108.5	964.305	126.6
Toplam	4.518.305		2.118.804	

(1) Tatil Kredisi hariç.

Kredi tahsislerinin dağılımında ise, % 85.9 ile konaklama tesisleri önde gelmekte, bunu % 4.2 ile Deniz ulaşım araçları, % 3.4 ile yan hizmet işletmeleri takip etmektedir. En az kredi tahsisi ise, % 1.6 tatil kredisi, % 1.2 ile temizlik araçları ve % 0.2 ile el sanatları izlemektedir.

1981 Kredi Tahsisleri Dağılımı (%)

Konaklama işletmeleri	85.9
Yan hizmet işletmeleri	3.4
Deniz ulaşım araçları	4.2
El sanatları	0.2
Seyahat acenteleri	—
Ev pansiyonları	3.5
Temizlik araçları	1.2
Tatil kredisi	1.6
	—
	100.0

Kredi uygulaması içinde 1974 yılından beri, çalışan kamu kesimi mensuplarına tatil kredisi uygulaması yapılmaktadır. 1974-1981 döneminde toplam 65.381.000 TL. kredi ödemesiyle 9263 kişi kredili tatil imkânından yararlanmıştı. 1982 yılında ise 4000 kişiye yeni tatil kredisi verilmesi programlanmıştır.

Kaynak : T.C. Turizm Bankası

KONAKLAMA TESİSLERİMİZ....

Ülkemizde 1970'li yılların başında önem kazanan Turizm hareketleri sonucu konaklama tesislerimizde hızlı bir gelişim izlenmektedir. Konaklama tesislerimizdeki yatak kapasitemiz (turistik belgeli) özellikle 1969-75 döneminde hızlı bir artış göstermiştir. Bu hızlı artış en çok 1970 yılında görülmüş ve 1969 yılında 22.308 olan turistik belgeli yatak sayısı % 36.2'lik hızlı bir artışla 1970'de 30.381 adete ulaşmıştır. Gelişim hızı düşmekle birlikte 1975 yılına kadar artış önemini korumuştur. 1981 yılı sonunda ülkemizde turistik belgeli yatak sayısı 58.140 adettir ve bir önceki yıla oranla % 4.1'lik bir artışı ifade etmektedir.

Yıllar	Turistik Belgeli	
	Yatak Sayısı	% Artış
1970	30.381	36.2
1971	32.114	5.7
1972	34.628	7.8
1973	38.465	11.1
1974	40.895	6.3
1975	44.957	9.9
1976	46.974	4.5
1977	49.006	4.3
1978	52.443	7.0
1979	53.956	2.9
1980	55.834	3.5
1981*	58.140	4.1

(* 5 Ekim 1981 itibariyle)

Sahip olduğumuz yatak kapasitemiz (1981 yılı sonuna göre) 528 adet tesisi kapsamaktadır. Turistik tesislerimizin türlerine göre dağılımda, % 63.6 ile otel, % 19.1 ile motel ve % 8.5 ile pansiyon türleri başta gelmektedir. Tatil köyü oberj ve kampların yüzdesi nispeten düşüktür. Oda ve yatak kapasitesi bakımından Otel ve moteller başta gelmektedir. Dikkati çeken bir gelişim ise, tatil köylerinin toplam tesis içindeki yüzdesinin düşük olmasına rağmen (% 1.7) toplam yatak kapasitemizin % 10.3'n oluşturmasıdır.

**1981 YILINDA TURİSTİK BELGELİ
KONAKLAMA BİRİMLERİNİN KAPASİTESİ**

	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
	Adet	Oda	Yatak	Toplam içindeki %		
Otel	336	20.227	37.480	63.6	67.4	64.5
Motel	101	5.239	10.739	19.1	17.4	18.5
Pansiyon	45	769	1.543	8.5	2.6	2.6
Tatil Köyü	9	2.872	5.993	1.7	9.6	10.3
Oberj	8	441	1.286	1.5	1.5	2.2
Kamp	23	148	361	4.3	0.4	0.6
Kaplıca	1	150	264	0.2	0.5	0.5
Diğer	5	176	474	0.9	0.6	0.8
TOPLAMI	528	30.022	58.140	100.0	100.0	100.0

Konaklama tesislerimizin bölgelere göre dağılımında ise % 36 ile Marmara bölgesi başta gelmekte bunu % 19 ile Ege bölgesi ve % 16 ile Akdeniz ve iç Anadolu bölgeleri izlemektedir. En az turistik tesisimiz ise % 4 ile Doğu Anadolu, % 3 ile Güney Doğu Anadolu'da bulunmaktadır.

İnşa halinde olan turistik tesislerimizin sayısı 158 ve yatak kapasitesi 13.682 adettir. Proje safhasında ise 113 tesis ve 16.131 yatak kapasitesini kapsamaktadır. Önümüzdeki yıllarda bu tesislerin de devreye girmesiyle turistik belgeli tesislerimiz, % 51.3 artışla 799'a ve yatak kapasitemizin 87.953 adete ulaşması beklenmektedir.

Kaynak : T.C. Turizm Bankası

KORE, EKONOMİYİ CANLANDIRMAK İÇİN YATIRIM ve TÜKETİM TEŞVİKLERİNE GİDİYOR....

Son yıllarda özellikle ihracat alanında büyük başarı gösteren Güney Kore, uygulamakta olduğu istikrar tedbirleri yanı sıra yerli sanayi ve yatırımları canlandırmaya çalışmaktadır.

Sanayi yatırımlarının durması ve tüketimin de gerilemesi sonucu Kore'de yeni bir hükümet değişikliğine gidilmiş ve yıllık % 25 olarak plânlanmış enflasyon oranı bir kenara itilerek, bankaların kredilere uyguladıkları faiz oranları düşürülmüş, kurumlar vergisi oranında indirimle gidilmiş, para piyasalarında görülen skandal ve yolsuzluklardan dolayı zor durumda kalan sanayicilere ek kredilerin verilmesine başlanmış ve devlete ait 3 banka özel sektöre devredilmiştir.

Haziran sonunda açıklanan söz konusu yeni programın ne ölçüde başarılı olacağı ekonomi çevrelerinde önemli tartışmalara neden olmak-